

OPETUSHALLITUS
UTBILDNINGSTYRELSEN

Perusopetuksen tulevaisuustyö 2024 työryhmät ja hallitusohjelmakirjaukset

SIVISTYSJOHDON VERKOSTO

13.3.2024

Lucina Hänninen
Perusopetus ja varhaiskasvatus –yksikkö

PERUSKOULUN TULEVAISUUSTYÖ – HANKE (1.2.2024 – 31.12.2025)

Peruskoulun tulevaisuustyön
[parlamentaarinen seurantaryhmä](#)

Peruskoulun tulevaisuustyö –hankkeen
[neuvottelukunta](#)

OKM:N TYÖRYHMÄT (hallitusohjelmakirjaukset)

Väestökehityksen haasteisiin vastaaminen
perusopetuksen järjestämisessä

Oppimistulosten vahvistamista ja
osaamistakuuta valmisteleva työryhmä

OPH:n sisäinen työ perusopetuksen tulevaisuus ja kehittäminen

OPETUS- JA KULTTUURIMINISTERIÖ

Peruskoulun tulevaisuustyö 2024-2025

Venla Bernelius, erityisasiantuntija OKM
Lucina Hänninen, yksikön päällikkö OPH
Tommi Karjalainen, opetusneuvos OKM

A photograph of a forest path. In the foreground, a dirt path leads through a field of bluebell flowers. The path is flanked by green grass and small white flowers. In the background, there are several tall, thin trees with bare branches, suggesting a late autumn or winter setting. The sky is visible through the trees, showing a clear blue color.

"Yhteiskunnan murrokset tarkoittavat myös muutoksia koulutuksen tavoitteisiin ja tarkoitukseen. Tarvitsemme kestävän vision pidemmän aikavälin oppimisesta, osaamisesta sekä merkityksellisestä koulutuksesta."

Opetusministeri Anna-Maja Henriksson

Tausta

- Tulevaisuustyön fokus on globaaleissa ja paikallisissa perustavanlaatuisissa muutoksissa, jotka edellyttävät **koulutuksen tavoitteiden ja menetelmien pitkän aikavälin suuntaviivojen** laaja-alaista uudelleenmäärittelyä.

Erityisesti työn ja talouden nopeat murrokset, sosiaalisen ja ekologisen kestävyyskysymykset sekä tekoälyyn perustuva teknologinen kehitys haastavat perinteiset osaamisen ja koulutuksen järjestämisen tavat.

Tulevaisuystyössä on tavoitteena yhdistää koulutuksen pitkän aikavälin kehittämisen näkökulma perustaitojen **osaamistason nostoon ja tasa-arvon kehittämiseen**.

Tavoite

- Raportti peruskoulun tulevaisuusvisiosta v. 2025 lopussa
 - Visioraportin pohjalta voidaan lähteä jäsentämään kehittämistoimia
 - Perustuu mahdollisimman laaja-alaiseen, laadukkaaseen ja punnittuun näkemykseen suomalaisilta asiantuntijoilta, sidosryhmiltä ja osallisilta, kansainvälisiltä yhteistyökumppaneilta sekä tutkimustiedosta
 - Huomio yhtäältä yhteiskunnallisten muutosten tuottamissa osaamisen tarpeissa ja toisaalta koulutuksen järjestämisen tavoissa ja mahdollisuuksissa

Työskentely

- Ministeri Henrikssonin nimittämä neuvottelukunta työstää keskeisiä teemoja vuoteen 2025, tukena parlamentaarinen seurantaryhmä
- Työskentely koostuu seminaarien ja työpajojen sarjasta. Tapaamisissa kartoitetaan laajan asiantuntijoiden ja sidosryhmien näkökulmia koulutuksen muutostarpeisiin
- Sidosryhmät pyritään tunnistamaan mahdollisimman laajasti siten, että tulevaisuustyössä kuullaan ja osallistetaan asiantuntijoita, opettajia ja nuoria yhteiskunnan eri kentiltä. Työpajojen pohjalta työstetään kirjalliset materiaalit neuvottelukunnan kanssa (esim. koulufoorumi, verkkofoorumi)
- Muuta?

Parlamentaarinen seurantaryhmä

- Puheenjohtaja opetusministeri Anna-Maja Henriksson
- Edustus joka puolueelta (suurimmilla puolueilla 2 edustajaa varahenkilöineen, muilla 1)
- Nimitetty tukemaan tulevaisuustyötä
- Kokoonuu 4 kertaa vuodessa
- Sihteeristö viestittää kokouksista neuvottelukunnalle

Työskentely

- Seminaarit ja työpajat organisoidaan kolmen teeman ympärille

Tekoäly ja teknologia

Perustaidot ja oppiminen

Ekologinen ja sosiaalinen kestävyys

- Kaikki kolme työskentelyteemaa yhdistyvät tavoitteessa jaetusta tulevaisuusvisiosta peruskoululle ja näkökulmassa *merkityksellinen koulutus muuttuvassa yhteiskunnassa*
- Myös kansainvälinen yhteiskehittäminen: globaalit haasteet

Tekoäly ja teknologia

- Teemaryhmän fokus on teknologisen murroksen tuottamissa syvämuutoksissa, jotka vaikuttavat samanaikaisesti sekä yhteiskuntaan että koulutusjärjestelmään.

Koulutusjärjestelmän sisällä muutokset koskevat yhtäältä muuttuvan yhteiskunnan tuottamia tarpeita uudelleenarvioida koulutuksen sisältöjä ja osaamistavoitteita. Toisaalta esimerkiksi tekoäly tuottaa mahdollisuuksia uusiin oppimismenetelmiin ja oppimisen tukeen.

Ryhmä pyrkii ymmärtämään näitä muutoksia ja tapoja tarttua niiden tuottamiin mahdollisuuksiin ja haasteisiin.

Perustaidot ja oppiminen

- Teemaryhmän fokus on oppilaan kokonaisvaltaisen kehityksen ja oppimisen uudenaikaisissa risteymissä.

Tieto aivojen kehityksestä, oppimisen edellytyksistä ja hyvinvoinnin merkityksestä oppimiselle lisääntyy jatkuvasti. Ryhmässä tarkastellaan tapoja, joilla yhteiskunnalliset muutokset haastavat oppimisen edellytyksiä.

Samalla kartoitetaan mahdollisuuksia tukea osaamista, parantaa perustaitojen omaksumista ja pienentää erilaisista taustoista ponnistavien oppilaiden osaamiseroja uudenaikaisin menetelmin.

Ekologinen ja sosiaalinen kestävyys

- Teemaryhmän fokus on koulutusjärjestelmän mahdollisuuksissa tukea ekologista kestävyyttä ja planetaarisia rajoja kannattelevaa sivistisyhteiskuntaa.

Samalla tavoitteiden keskiössä on löytää tapoja vahvistaa yhteiskunnan sosiaalista kestävyyttä ja koheesiota sekä vähentää polarisaation ja sosiaalisten konfliktien riskejä.

Koulutuksellisen tasa-arvon kysymykset moninaistuvassa yhteiskunnassa ja oppilaiden eettiset taidot ovat vahvasti mukana sosiaalisen kestävyyden tavoitteissa.

Oppimistulokset

- **OKM käynnistää asiantuntijatyöryhmän** luomaan yhteisen näkemyksen perusopetuksen oppimistulosten laskuun vaikuttaneista tekijöistä sekä laatimaan **esityksen kehittämistarpeista ja toimenpiteistä valtakunnallisella, paikallisella sekä koulun tasolla.**
- **Koulun toimintatavat, pedagogiikka ja opetussuunnitelman perusteiden päivitystarpeet**
- Työryhmän tulee työnsä tueksi järjestää laajasti kuulemisia, joissa huomioidaan erityisesti opetushenkilöstön ja tutkijoiden näkemykset.
- Työryhmän tulee seurata myös alaan liittyvää kansainvälistä kehitystä.
- OKM käynnistää työryhmän **työn tueksi tutkimusta**, jonka kautta tavoitellaan todennettua tietoa oppimistulosten laskun taustatekijöistä sekä niiden vahvistamisen kannalta menestyksellisistä pedagogisista menetelmistä ja koulun toimintakulttuuriin ja johtamiseen liittyvistä hyvistä käytänteistä.
- Työryhmän työskentelyssä varmistetaan synergia peruskoulun tulevaisuustyön kanssa.

Eeva-Riitta Pirhonen 6.2.24

OKM työryhmä: ratkaisuesityksiä väestökehityksen tuomiin haasteisiin

Toimeksiantona hallitusohjelman kirjaukset.

”Hallitusohjelman mukaisesti hallitus vahvistaa kaikkien lasten sivistyksellisten perusoikeuksien yhdenvertaista toteutumista.”

”Vastuu koulutuspalveluista edellyttää riittävän laajaa väestöpohjaa. Tämä voi toteutua koulutuksen järjestäjätahon hakeutumisella joko järjestämisyhteistyöhön kuntalain sallimien yhteistoiminnan keinoin tai kuntaliitokseen.”

”Hallitus luo varhaiskasvatuksen ja perusopetuksen järjestäjille järjestämiseen liittyvät kriteerit, jotta varmistetaan jokaisen lapsen sivistyksellisten oikeuksien toteutuminen asuinpaikasta riippumatta. Lisäksi arvioidaan varhaiskasvatuksen ja perusopetuksen laatukriteereiden päivittämistä.”

”Perusopetuksen kehittämiseksi hallitus myös arvioi etäopetuksen hyödyntämisen mahdollisuuksia nykyistä laajemmin perusopetuksessa tarkkarajaisesti säädettyinä esimerkiksi valinnaisten kielten opetuksessa.”

- **Laajapohjainen työryhmä tekee esitykset jatkotoimista tammikuussa 2026**

Eeva-Riitta Pirhonen 6.2.24

Oppimisen perusasiat kuntoon

- **Hallitus panostaa perusopetuksen pysyvään rahoitukseen** siten, että vaikutus valtiontalouteen on 200 miljoonaa euroa vuodesta 2027 alkaen.
- **Vakiinnutetaan tasa-arvorahoituksen määrärahataso:** Avustusta parhaillaan haettavissa OKM:stä 146 miljoonaa euroa 3 vuodelle
- **Panostus perustaitojen oppimiseen:** Hallitus kasvattaa perusopetuksen vähimmäistuntimäärää 3 vuosiviikkotunnilla laajentamatta opetussuunnitelmaa. Lisäyksellä tavoitellaan lisätunteja erityisesti alakoulun vuosiluokille luku-, kirjoitus- ja laskutaidon opettamiseen. Voimaan 1.8.2025.
- **Uudistetaan perusopetuksen kolmiportainen oppimisen tuki:** tukea tarjolla yksilöllisesti ja tarpeita vastaavasti. Voimaan 1.8.2025.
- Toteutetaan **osaamistakuu** perusopetuksessa

Eeva-Riitta Pirhonen 6.2.24